

Klaus Rifbjerg

”Al deres snak om skønhed” fra *Og andre historier* (1964)

Tak Corinna, gamle skræv, siger jeg og letter mig fra hendes langthenglidende legeme, tak for din trofaste taknemlighed og til lykke med deres nye snak om skønheden. Der ligger du, gamle jernbanelegeme og forsvinder med to modsat uendelighedspegende ben, din dusk, din mave og dine patter og jeg siger igen tak og gud fri mig vel. Jeg dunder løs med min fede snak, og jeg ruller hen over dig som en gammel blok fra svellevognen og jeg siger vorherrebevares og tænker på, hvad de nu snakker om: skønheden. Tilbage til skønheden, giv os skønheden, er skønheden gået tabt, elegancen, lethed, ironien, den tvetydige skæmt, den høviske sjofelhed, åh, hvad skal jeg dog stille op med det allsammen, hvad skal jeg bonderøv gøre med deres skønhed og deres elegance, hvordan skal jeg omstemme mine sjofelheder fra at være sjofelheder til at blive noget andet end sjofelheder, hvordan skal jeg forandre min utvetydige skæmt til tvetydig samme? Jeg som har kendt skønheden og elegancen, men som først blev lykkelig, da jeg forlod den – hvordan skal jeg vende tilbage fra det hæsligt store nærbillede af din røv til en elegant drøm om parisiske popoer, hvordan skulle jeg kunne løsrive mig fra jungleturene i dine patters overflødigshorn til en forestilling om spejlægsexclusive mannequinskiver med et hindbær i centrum?

Hør her, Corinna, nu skal du få historien om skønheden. Jeg lægger mig her ved siden af dig under dynen, og letter den en gang imellem, fordi jeg flytter mine ben, skal du ikke undre dig over, at luften fra den er varm og fugtig og måske også med reminiscenser af en duft, der ikke er høvisk og aldrig kommer på tale, når skønheden nævnes. Jeg trækker dynen godt op under hagen, helt op til næsen, tror jeg, og indtager rummet lige fra det småvaflede grå loft til det knaldrøde tapet med de sorte firkanter, fra den skæve potteplante til de jaskede gardiner og så begynder jeg på min historie om, hvordan jeg mistede sansen for det skønne og tvetydige.

Der var en gang en ung mand, som blev forelsket i en ung pige. Han var femten år og hun seksten. De boede i hver sin ende af byen, han i et almindeligt kvarter og hun i et fint. De gik også i hver sin skole, og hendes var meget finere end hans. Hver dag klokken to mødte han op uden for hendes skole for muligvis at få lov til at bære hendes taske hjem og gå ved siden af hende. Men chancerne var i reglen også, at han ikke fik lov f.eks. når hun skulle følges med andre eller måske skulle i byen med en veninde. Det var nemlig den slags der hørte med til skønhedens og dannelsens program. Uden usikkerhed ingen skønhed, uden tvetydighed ingen magt. Hendes magt var meget stor, for hun havde forstand på både at gøre ham usikker og behandle hans alt for åbne følelsesbekendelser

med en tvetydighed, der var ganske afskrækkende. Derfor nærrede han stor ærbødighed for hende og tilbød hende mere dag for dag. Når han slog øjnene op om morgenen fyldtes han af en kildrende usikkerhed og forventning, og ligeså snart han fik fri satte han sig på sin cykle og styrede ud til hendes skole. På vejen så han hende for sig: høj, smal midje, små bryster (dem tænkte han kun på, når der var meget støj og voldsom trafik på gaden) blondt hår, elegant klædt, skøn. Når han nåede ud til den røde bygning standsede han cyklen og så forventningsfuld op mod skolens vinduer. Lidt efter ringede klokken og pigerne begyndte at strømme ud. Der var mange han slet ikke så på, og dem han værdigede et blik var alle høje, blonde, elegante og velklædte og havde læbestift på. Endelig kom hun gående langsomt og nonchalant med skoletasken i hånden. Han anede aldrig, hvornår han skulle give sig til kende. Hun reagerede aldrig, før han på en eller anden akavet måde fik gjort opmærksom på, at han var til stede. Man skulle tro, at hun med sin overlegne sans for omverdenens sammensætning efter nogle ugers forløb, hvor han havde været der hver dag, skulle være i stand til at gætte, at han nok også var der den næste, men hun lod sig aldrig mærke med noget. Når han så var faldet af cyklen eller havde tabt sin alpehue eller havde fået foden ind i egrene og hun vendte sig om ved støjen eller skrigene, kunne det hænde, at hun lod som om hun genkendte ham, men til andre tider gik hun blot videre med sine forestillinger om verdens rette sammenhæng, skønhed og orden.

De dage, hvor han fik lov til at anbringe hendes taske med håndtaget rundt om styret på cyklen, kendte hans lykke ingen grænser. Ydmygt foroverbøjet trawlede han af sted ved siden af hende i rendestenen, mens han lo overstadigt og dog kontrolleret og dannet over hendes bemærkninger eller vred hjernen for at finde noget passende at sige, noget, der uden kanter ville falde på plads i hendes atmosfære, fri for forstyrrelser og påtrængenhed. Behændigt undveg han modgående trafikanter og modtog tålsomt politiets irettesættende blikke, når han trods al opfindsomhed alligevel kom i vejen for nogen. Når de nærmede sig hendes havelåge, tiltog hans veltalenhed, for han vidste, at når de drejede om det sidste hjørne, var hans permission udløbet. Indenfor synsvidde af huset kom han ikke.

På de allergunstigste dage standsede hun og tog afsked med ham, men sædvanligvis rakte hun bare hånden ud efter tasken, tog den og forsvandt. Så jumbede han op på cyklen igen, vendte den og kørte tilbage til sin forestillingsverden, hvor hun optrådte med tilbodelsesværdig overlegenhed og fantastisk raffinement. Særlig i hans dagdrømme forekom hendes skønhed og elegance. uovertruffen. Hun færdedes mellem ringeklokker og tjenestefolk, hun sad henslængt på limousiners bagsæder, hun førte uophørligt telefonsamtaler med diplomater og udenlandske centraler, hun iførte sig bestandigt uendelige par af ny nylonstrømper henslængt på en silkebetrukken sofa, først løftende det ene ben mod loftet og dernæst det andet. På dette tidspunkt holdt drømmen brutalt op eller

blev afbrudt for opfyldelsen af en ekstase af den slags, der om eftermiddagen over alt i byen opnåes, reflekteret i badeværelsesspejle og mellem vandrør og cisterner.

Ved uophørlige anstrengelser og under udøvelsen af en flagellantisk selvopofrelse fra den unge mands side, blev forholdet efterhånden mere intimt. Han fik lov til at komme med rundt om hjørnet og indenfor synsvidde af hendes hus, og en dag gik det så vidt, at hun åbentlyst inviterede ham til te, fordi hendes forældre gerne ville sige goddag til det unge menneske, der gjorde hende sin opvartning.

Skælvende ringede han på den bemeldte dag og blev sluset ind i huset af en sortkjolet, kappeklædt stuepige, der hængte hans alpehue op med slet skjult væmmelse. I en salon, der syntes gjort af det skæreste porcelæn og med silkebetrækkets gammelrosa som en fin aromatisk bedøvelse, blev han modtaget af fru. Hun sad midt i sofaen og rakte hånden frem, og han foldede sin lunkentvåde om den og mærkede hendes gysen. Derefter talte de, hun let og elegant med velformede vokaler og hvislefri konsonanter, han gumlende og småhikkende ind imellem forundringsanfaldene over, hvor veninden mon kunne være. Fruens konversation omformedes efterhånden til et instruktionsforedrag, der uden de ellers så smukke omskrivninger satte ham ind i, hvordan han i fremtiden havde at forholde sig, hvis han ønskede at komme der i huset. Han nikkede taknemlig til det alt sammen og indsugede samtidig rummets atmosfære af selvfølgelig overlegenhed og selvsikker smag. Efter kursus blev der tilstået ham ti minutter til at hilse på den elskede i. Han sad på den ene side af hendes rokoko lektiebord, mens hun lå med benene trukket op under sig i værelsets fjerneste sofa. Ingen al dem sagde ret meget, men hun nåede, dog at meddele ham, at hendes ugepenge var sat op fra fyrre til hundrede kroner på betingelse af, at hun udover lomme pengefor nødhederne også holdt sig selv med kosmetik. Han sank sit mundvand, men nåede kun at få det halvvejs ned, før moderen stod i døren og meddelte, at audiensen var forbi.

Efterhånden som deres forhold udviklede sig, blev visse friheder ham tilstået. Udviklingen foregik gradvis. Først vovede han sig til at liste en arm ind under hendes. Siden – en søndag formiddag, hvor de havde opnået tilladelse til at gå en tur gennem Bredgade – fandt han hendes hånd og holdt den nøjagtig så længe i sin, at hun ikke fik fornemmelse af hans håndfladers fugtighed, som han ved ihærdig svingen med højre arm i den kolde luft for en stund havde reduceret. Endelig – efter en maratonagtig aftens holden hånd – dristede han sig til at kysse hende på munden og fornemmede dånefærdig, hvordan læbestiften i den skarpe kulde udenfor hendes låge rullede af i små stearinsøde kugler.

Ved sin store beredvillighed til at lære, opnåede han efterhånden forskellige privilegier. Han fik lov at gå med hende til koncert, og han opfandt selv muligheden for at se hende endnu mere ved at foreslå besøg på museer og kunststillinger. De levede i en verden af æstetik og elegance og han fornemmede med tilfredshed, hvorledes også hans følelser

efterhånden blev af ædlere og ædlere karat. Søndag aftener sad han ved hendes bord og udtalte sig både om vinen og kødet, og ind imellem formulerede han sætninger eller sagde ting, der ligefrem fik den høflige latter til at ringle mellem lysekronens prismer og de antikke tallerkener på væggene. Til kaffen røg han en enkelt cigar og hostede aldrig diskret eller lavede øjne til hende for at antyde, at han længtes efter at komme op på hendes værelse. På et passende tidspunkt rejste de sig begge og trak sig tilbage til det afsatte ophold i enrum, og så snart døren lukkede sig bag dem, omfavnede han og kyssede hende indtil læberne hovnede op og tænderne skurrede mod hinanden. Ved lyden af skridt på trappen for de fra hinanden røde i hovederne og med belagte øjne, og han bøjede sig ydmygt når moderen meddelte, at besøgstid var forbi.

Enkelte gange, når de var helt overladt til sig selv, udvidede han sine tilnærmelser, og det lykkedes ham ved et par lejligheder at få et glimt af hendes bryster og ved en anden at føre sin hånd op et sted, man ikke taler om i bedre krese. Efter timevis af befamlinger gik han hjem med brændende sten og overspændt lyske og syntes, at nu kunne intet menneske komme lykken nærmere.

Da han fandt, at hans dannelse havde nået et punkt nær det perfekte, da han havde lært at gebærde sig med klar naturlighed mellem prismer, porcelæn og konversationer, og da han samtidig syntes at være nået til et himmelsk punkt af intimitet med pigen, foreslog han hende under megen rødmen og stammen, at de skulle gå i seng med hinanden. Hendes reaktion var måske ikke uventet, men kom alligevel bag på ham. Hvid i ansigtet forlod hun den sofa, hvor de lige havde siddet sammen, knappede blusen fortil og trak skørtet ned fra dets høje position omkring livet. Hun vendte sig ophidset imod ham og forsikrede ham om, at den slags kunne der ikke være tale om, at alting havde sin tid, at der var noget man skulle vente med og at hun i hvert fald ikke havde i sinde.

Slukøret sad han tilbage, men med sin forbløffende tilpasningsevne affandt han sig hurtigt med situationen, gav en lavmælt undskyldning og fortsatte lykkelig sit liv med de elegante søndagsmiddage, museumsbesøgene, koncerterne, prismene, konversationen og de opslidende sammenkomster i sofaen eller op mod plankeværker, hvorfra han gik med glødende sten og overspændt lyske. Han forsikrede venner og interesserede om, at hans kærlighed var æterisk, og at alle kødelige lyster var forsvundet. Kun mere vulgært indstillede fik hans erobrerversioner, og overfor dem udviklede han fantasier, der af og til forskrækkede ham selv i deres overdimensionerede og dampende drastiskhed. Tapetet bag hans seng antog efterhånden mere sivende og fantastiske mønstre, og oftere og oftere betragtede han sit opskruede og bristende ansigt i spejlet over badeværelsekummen.

Under en sommerferies adskillelse begyndte hans breve at skifte karakter. I begyndelsen skrev han de sædvanlige, charmerende, ironiske, sophisticatede, lette og tvetydige breve, men efterhånden indførte han med rystende hånd små utvetydige

meddelelser om, at et andet feminint væsen end den elskede var begyndt at spille en rolle i hans liv. Virkningen af denne tredie var foruroligende, men promte. Returbrevene indeholdt beskrivelser af mærkelige, tilfældige møder med gamle venner, antydninger af usædvanligt dristige handlinger og meget få omtaler af kunststillinger, koncertoplevelser og porcelænsindkøb. Af frygt for katastrofer ophørte han med sine fingerede antydninger, men fortsatte trøstigt med at forestille sig den elskede liggende på ryggen med nylonbenene – først det ene og så det andet – løftet og fingrene, der omhyggeligt fæstnede strømpeholderens runde knapper.

Genforeningen var mildest talt katastrofal. Han så hende og tænkte: hvem er det? Hun var til gengæld ikke i tvivl om, hvem han var og startede rask væk med de prøvede og tidligere så virksomme hundekunster. Han blev trukket lidt ved næsen, han blev holdt hen, han kom på maleriudstilling og han sad i sofa, men efterhånden som han blev mere og mere distrahit, skete der et mærkeligt omslag i hendes taktik, og med et så han et mål indenfor rækkevidde, som han ellers forlængst havde afskrevet som uopnåeligt. Efter en usædvanlig aften, hvor de havde været på restaurant sammen og hun havde drukket for størsteparten af de hundrede kroners ugepenge, spurgte hun ham uden stammen og rødmen, om han ville med hjem i seng. Hans hjerte bakkede et par gange ind i brysthulen og kom frem igen i små sæt, så nikkede han og skaffede en taxa, og de låste sig ind og gik oven på i det ferietomme porcelæns hus. Ved tanken om de æstetiske afsløringer han nu stod over for og så nær foran fuldbyrdelsen af det fuldkomne, begyndte hans knæ at ryste. Køligt og uden synlig nervøsitet efter den trufne afgørelse klædte hun sig af og stod ret op og ned på gulvet foran ham med den lille barm, den smalle midje, det blonde hår og de lange ben. Han var midt i bukserne, men følte sig forpligtet til at komme nærmere og gøre noget ved alt dette. Bukserne fremkaldte en snublende, kvækkende gang, og lige før han nåede hende, gik han forover og kom til at ligge i næsehøjde med hendes skød. Denne pludselige intimitet og synet af en lille bid af hendes hvidmalede sofa gennem lårene og hårene fremkaldte i ham en sådan spasme af ærbødighed og rædsel for det fuldkomnes effektivering, at hans tænder begyndte at klapre. Hun marcherede hen til sengen og lagde sig som under en exploration med lårene skrævende til begge sider og brysterne som to spejlæg med et hindbær i centrum af hver.

Da det lykkedes ham at komme på benene overvældedes han ikke af hendes åbenbare skønhed og elegance, men fik pludselig en frygtelig mistanke, der efterhånden fik ham til at rette blikket mod hans nu udækkede skød. Hvad der før havde rummet en slags, optimistisk, nervøs sitren hang nu som en vindpose under havblik, og ligegyldig, hvor meget han stirrede og forestillede sig hende med det ene nylonben i luften efter det andet som hundrede gange før, ligemeget hjalp det. Som i præstelig reverens gik han hen til sengen og knælede ned mellem hendes spredte ben. Hans egen flade brystkasse dækkede

hendes spejlæg, og hans mund og køn var i tilfredsstillende positioner. Han kunne stadigvæk rulle hendes læbestift af i små pølser og skure tænderne mod hendes, men det indtil nu uprøvede sted var fladt, passivt, skrumpent, lukket. Efter en stund at have mast hende flad mod den sunde madras uden at hun havde bevæget sig, rejste han sig på albuerne og så på hende. Hendes øjne var helt åbne i det begyndende dagslys og det hvide i dem skinnede imod ham som fajance. Hun lå stiv, men efter reglerne og aftalen tilgængelig under ham. Han hævede sig endnu en tand op i strakte arme og så ned mod sit arme hvalpelem, der øjensynlig ved konfrontationen med alt det skønne var blevet opfyldt af så meget mindreværd, at det krøllede sig helt ind i sig selv og ikke lod sig true frem. Stivbenet og lidt forkommen skrævede han ned fra hende og ud på gulvet. Med ryggen til sengen gik han hen til vinduet og stirrede på den forsvindende vej og hjørnet, som han i sin tid ikke havde måttet forcere. En silhouet-fugl fløjtede op mod det grå, og da han vendte sig, havde hun trukket dynen over sig og lå helt udstrakt på ryggen med øjnene rettet mod loftet.

Kulden i huden gjorde det svært for ham at få trøje og skjorte på, og han dinglede endnu en gang, da han prøvede at komme i bukserne. Han knappede den sidste knap og stod med regnfrakken over armen ved siden af hendes seng. Han ville have sagt et eller andet, men nøjedes med at røre ved hendes ene arm som man tager afsked med en død. Så gik han ud på trappen og ned ad de snoede trin forbi de antikke vaskemøbels-indlæg og ned til spejlet for foden af trappen, hvor han så sig selv begyndende fra tæerne og lige til hårtoppen for sidste gang i det hus.

Og her standser jeg så og ser på Corinna gennem mit dynehul, og da det ikke er første gang, jeg har fortalt historien, er det tit jeg bare ser hendes tud mellem vårene og hører en vejtrækning, der går kiiii-puuuh, kiiii-puuuuuh. Så tænker jeg på, hvad der er nedenunder og gasser mig lidt og vender mig om på den anden side og prøver på at knibe mig et par sekunder til. Nå, det er nu ligemeget, for det er søndag, så der er ikke noget med at knibe. Vi kan ligge her hele dagen og har da også gjort det en gang imellem lige til klokken fire fem stykker. Af og til er det en streng opvågning, når man har glemt at lukke døren ind til den anden stue og den sure afbrændte fims fra titusind cigaretskod og gamle sjatter kommer krybende over dørkarmen. Men Corinna, de knald med gammelt hoved på! De fantastiske skummeture, den timelange måttegymnastik! Når jeg tager dig på, heksemutter, er det elegant som en mudderpram og æstetisk som en radrenser. Åh, at kunne blive ved. Sovs og kartofler!

Skønhed. Jeg står op, Corinna, og går hen til vinduet i det grønne tapet og stirrer ned ad vores gade, der ikke holder op. Der er ingen dernede på dette tidspunkt, men jeg står bag gardinet og ser ud. Jeg hører dig bag mig, og jeg mærker og lugter mit hus. Jeg ser nogen. Jeg synes, jeg ser nogen dernede.